

На основу члана 30. став 3. Закона о безбедности хране („Службени гласник РС”, број 41/09),

Министар пољопривреде, шумарства и водопривреде, доноси

П Р А В И Л Н И К
О ДЕКЛАРИСАЊУ, ОЗНАЧАВАЊУ И РЕКЛАМИРАЊУ ХРАНЕ

- Објављено у „Службеном гласнику Републике Србије”, број 85/13 -

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређења

Члан 1.

Овим правилником ближе се прописују услови за декларисање, означавање и рекламирање хране.

Одредба става 1. овог члана односи се на упаковану и неупаковану храну.

Значење израза

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом правилнику имају следеће значење:

1) *видно поље* су све површине амбалаже које се могу видети са једне тачке гледања;

2) *декларисање односно означавање* (у даљем тексту: декларисање) подразумева било које речи, податке, словну ознаку, назив робне или трговинске марке, сликовне приказе или симболе, који се односе на храну која се декларише, а налазе се на било којој амбалажи, етикети, документу, алкици, омоту хране или привеску;

3) *етикета* је било која ознака, робна марка, знак, сликовни или други описни приказ, написан, одштампан, означен, или утиснут на амбалажу;

4) *збирно паковање* је паковање које садржи две или више, по количини и садржини истих појединачних паковања хране;

5) *комбиновано паковање* је паковање које садржи два или више, по врсти и/или количини различитих појединачних паковања хране;

6) *неупакована храна* је храна која се ставља у промет без претходног паковања или се пакује на месту продаје у присуству крајњег потрошача или без њега;

7) *нутритивне референтне вредности (NRV)* су препоруке за просечне дневне количине витамина и минерала, утврђене у складу са овим правилником, које су довољне здравим особама;

8) *објекат јавне исхране* јесте било који објекат (укључујући возило или непокретни или покретни штанд), као што је угоститељски објекат кантина, болница, дечији вртић, школа, социјална установа и други објекти који испоручују храну крајњем потрошачу;

9) *описни назив хране* је назив којим се описује храна, по потреби и њена употреба, а који је довољно јасан да крајњи потрошачи знају њену праву природу и да је разликују од друге хране с којом би се могла заменити;

10) *прописани назив хране* је назив који је прописан посебним прописима којима се уређује храна на коју се тај назив односи;

11) *упакована храна* је производ намењен крајњем потрошачу и објектима јавне исхране, а састоји се од хране и амбалаже у коју је храна упакована пре стављања у промет, било да амбалажа затвара или само делимично затвара храну, али на такав начин да садржај не може бити промењен без отварања или видног оштећења амбалаже;

12) *уобичајени назив хране* је назив којег су крајњи потрошачи прихватили као назив те хране, без да га треба додатно објашњавати;

13) *читљивост* је физички изглед података о декларисању којим су ти подаци визуелно доступни крајњем потрошачу, а којег одређују различити елементи, између осталог величина слова, размак између редова, врста боје, облик писма, однос ширине и висине слова и значајан контраст између текста и позадине и слично.

Примена правилника

Члан 3.

Одредбе овога правилника примењују се на храну намењену:

- 1) крајњем потрошачу;
- 2) објектима јавне исхране.

Општи захтеви декларисања

Члан 4.

Декларисање мора да се врши на начин којим се не обмањује крајњи потрошач, а нарочито у погледу:

1) карактеристичних особина хране, а посебно њене природе, идентитета, својстава, састава, количине, трајности, порекла и начина производње;

2) приписивања храни особина и својстава које не поседује и потенцирањем карактеристика хране, које поседује и друга храна исте врсте.

Декларисање мора да се врши на начин којим се храни не приписују особине превенције и лечења болести људи, осим ако овим правилником и посебним прописима није другачије прописано.

Означавање које упућује на својства превенције и лечења болести људи, приликом декларисања природних минералних вода, природних изворских вода и стоних вода, као и дијететских производа, уређује се посебним прописима.

Додатне информације при презентацији хране у угоститељским објектима

Члан 5.

Правна и физичка лица која обављају угоститељску делатност, приликом презентације хране коју нуде крајњем потрошачу, пре конзумације, треба да истакну све потребне информације о присутности састојака хране који

могу да изазову алергије и/или интолеранције утврђене у складу са овим правилником и те информације да документују крајњем потрошачу, ако он то захтева.

Подаци о декларисању

Члан 6.

Храна која се ставља у промет на територији Републике Србије, мора да буде декларисана тако да садржи податке утврђене у складу са одредбама овог правилника и посебним прописима којима се уређује одређена врста хране (у даљем тексту: посебни прописи).

Подаци из става 1. овог члана морају да су:

- 1) написани на српском језику;
- 2) разумљиви, видљиви, јасни, да се лако не бришу и не могу, на било који начин, да буду прекривени или испрекидани другим текстом или сликовним приказом.

Одговорност за декларисање

Члан 7.

За декларисање упаковане хране одговоран је, у складу са законом којим се уређује безбедност хране (у даљем тексту: закон), субјект у пословању храном под чијим се називом, односно пословним именом храна ставља у промет, или увозник уколико тај субјект није регистрован у Републици Србији.

За декларисање неупаковане хране одговоран је, у складу са законом, субјект у пословању храном који пакује храну на месту продаје крајњем потрошачу.

II. УСЛОВИ ЗА ДЕКЛАРИСАЊЕ

1. Општи услови за декларисање упаковане хране

Садржина декларације

Члан 8.

Декларација мора да садржи следеће податке:

- 1) назив под којим се храна ставља у промет;
- 2) списак састојака;
- 3) количина одређених састојака или категорије састојака;
- 4) нето количина;
- 5) рок трајања;
- 6) услови чувања и начин употребе хране, где је то потребно, ако утичу на својства хране и рок употребе;
- 7) назив и адреса/седиште субјекта у пословању храном под чијим се називом односно пословним именом храна ставља у промет, а који је регистрован у Републици Србији;
- 8) место, односно земља порекла и земља из које је храна увезена;
- 9) упутство за употребу, где је то потребно, ради правилне употребе хране;

10) стварни садржај алкохола код пића која садрже више од 1,2% vol алкохола;

11) ознака серије или лота;

12) састојци који могу да изазову алергије и/или интолеранције, дати у Прилогу 1. - Састојци који могу да изазову алергије и/или интолеранције, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део (у даљем тексту: Прилог 1.);

13) категорија квалитета или класа хране, ако та храна, у складу са посебним прописима, подлеже категоризацији или класификацији.

Одредба става 1. овог члана примењују се и на декларисање збирног паковања.

Доступност и презентација података из декларације

Члан 9.

Подаци из чл. 6. и 8. овог правилника морају да буду одштампани на амбалажи или на етикети која је причвршћена за амбалажу на такав начин да се не може лако одвојити од ње.

Изузетно од става 1. овог члана, на амбалажи у којој се храна ставља у промет морају да се налазе најмање следећи подаци:

1) назив хране, рок трајања, назив и адреса произвођача или субјекта у пословању хране који пакује или ставља у промет храну, а регистрован је у Републици Србији - код упаковане хране намењене крајњем потрошачу, али стављене у промет пре продаје крајњем потрошачу, у шта није укључена продаја објектима јавне исхране, као и упаковане хране намењене снабдевању објеката јавне исхране, ради припреме, прераде, расподеле или расечања;

2) назив хране, нето количина и рок трајања - код боца намењених поновној употреби, ако имају трајне ознаке, а не налепнице, обруч или привезак, као и хране упаковане у амбалажу чија је највећа површина мања од 10 cm².

У случајевима из става 2. овог члана остали подаци прописани у складу са чл. 6. и 8. овог правилника, морају да буду наведени у пратећим документима, који су послати пре испоруке хране или прате храну приликом испоруке. Ти подаци морају да се дају на увид крајњем потрошачу, ако он то захтева.

Читљивост података из декларације

Члан 10.

Подаци из чл. 6. и 8. овог правилника морају да буду тако написани да обезбеде јасну читљивост, и то словима чија је висина дата у Прилогу 2. - Дефиниција висине слова, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Висина малих слова треба да буде већа или једнака 1,2 mm, а за амбалажу чија је највећа површина до 80 cm² висина малих слова треба да буде већа или једнака 0,9 mm.

Видно поље

Члан 11.

Код декларисања упаковане хране, у истом видном пољу морају да се налазе следећи подаци:

- 1) назив хране;
- 2) нето количина;
- 3) рок трајања хране или назнака места где се он налази;
- 4) стварни садржај алкохола код пића која садрже више од 1,2% vol алкохола.

У видном пољу поред података из става 1. овог члана морају да се истакну и други подаци, ако је то прописано посебним прописима.

Одредбе ст. 1. и 2. овог члана не примењују се на декларисање хране упаковане у амбалажу из члана 9. став 2. тачка 2) овог правилника.

Означавање хране подвргнуте јонизирајућем зрачењу

Члан 12.

За храну подвргнуту јонизујућем зрачењу мора да се на декларацији, уз назив хране, наведе ознака: „подвргнуто јонизујућем зрачењу” или ознака: „конзервисано зрачењем”.

Ако се храна подвргнута јонизујућем зрачењу користи као састојак друге хране, такав састојак мора да буде наведен у списку састојака и то ознаком: „подвргнуто јонизујућем зрачењу” или ознаком: „конзервисано зрачењем”.

Означавање адитива на декларацији

Члан 13.

Адитиви се означавају на декларацији навођењем категорије и назива адитива или његовог Е броја (конзерванс - натријум-бензоат или конзерванс Е 211).

Изузетно од става 1. овог члана код:

- 1) категорије: „модификовани скроб”, мора да се наведе његово биљно порекло у случају да садржи глутен (скроб добијен из пшенице, ражи, јечма и овса);
- 2) адитива који припадају категорији киселина, а у свом називу садржи реч: „киселина”, довољно је да се наведе само назив адитива без категорије.

Означавање арома на декларацији

Члан 14.

Ароме се означавају на декларацији навођењем ознаке: „арома/е” или специфичним називом или описом ароме.

На декларацији ознака: „природна” користи се само за арому чије се ароматичне компоненте састоје искључиво од:

- 1) природно ароматичних супстанци тј. супстанци одређеног хемијског састава које имају ароматична својства, а које су уређене посебним прописом о квалитету арома;

2) ароматичних препарата тј. производа изузев ароматичних супстанци без обзира да ли су концентровани или не и имају ароматична својства, а који су уређени посебним прописом о квалитету арома.

У опису ароме који указује на одређену храну или биљно или животињско порекло, ознака: „природна” користи се само ако је ароматична компонента изолована одговарајућим физичким, ензимским, микробиолошким или традиционалним поступцима за припремање хране искључиво или готово искључиво из те хране или биљне или животињске сировине.

На декларацији ознака: „арома(е) дима” или ознака: „арома(е) дима добијен из... (хране или категорије хране или изворних сировина - пример арома(е) дима добијене из букве) ”, може да се користи само ако ароматична супстанца садржи ароме утврђене посебним прописом о квалитету арома.

Храна ароматизована кинином и/или кофеином у списку састојака мора иза речи: „арома” да има наведен назив додатог састојка.

Декларисање посебних врста или категорија хране

Члан 15.

При означавању посебних врста или категорија хране наведене у Прилогу 3. - Храна чија декларација мора да укључи један или више додатних података, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део (у даљем тексту: Прилог 3.), поред података из члана 8. овог правилника декларација за ту храну мора да садржи и додатне податке из Прилога 3. овог правилника.

2. Општи услови за декларисање неупаковане хране

Члан 16.

Приликом декларисања неупаковане хране мора да се наведе податак о називу хране, као и податак о субјекту у пословању са храном који храну пакује на месту продаје крајњем потрошачу.

Поред података из става 1. овог члана наводе се и следећи подаци:

1) списак састојака - код напитака из аутомата или напитака припремљених на сличан начин, сладоледа који се продају неупаковани, пекарских и других посластичарских производа чији је рок трајања дужи од 24 сата, кондиторских производа и снек производа који се пакују у присуству крајњег потрошача;

2) о начину улова или узгоја, и то речима: „уловљено у мору” или „уловљено у копненим водама” или „гајено” - код означавања производа рибарства;

3) о року трајања - код хране која је са микробиолошког гледишта лако кварљива храна.

Подаци из става 1. овог члана морају да буду истакнути јасно, видљиво и читљиво у складу са чланом 10. овог правилника, и то на продајном месту или на посебној амбалажи, ако се храна на продајном месту држи у њој.

Остали подаци прописани чл. 6. и 8. овог правилника, где је то применљиво, морају да буду наведени у пратећем документу, који је послат пре испоруке хране или прати храну приликом испоруке. Ти подаци дају се на увид крајњем потрошачу, ако он то захтева.

Ако је неупакована храна подвргнута јонизујућем зрачењу, или садржи ароме или састојке који могу да изазову алергије и/или интолеранције, ти подаци морају бити наведени на декларацији.

3. Ближи услови погледу садржине декларације

а) Назив хране

Одређивање назива хране

Члан 17.

Назив хране мора да буде прописани назив.

У случају да назив хране није прописан посебним прописом или ако такав пропис не постоји, назив под којим се храна ставља у промет на територији Републике Србије може да буде:

- 1) уобичајен назив хране, или
- 2) описни назив хране.

Трговачко име, назив марке производа или популарни назив, не може да замени назив хране.

Назив хране под којим се ставља у промет мора да садржи и податке о њеном физичком стању или одређеном поступку прераде (нпр. у праху, дубоко замрзнута, концентрована, димљена, одмрзнута и слично), и то у случајевима у којима би, изостављањем тих података, крајњи потрошач био доведен у заблуду.

Уз назив одређене хране може да се наведе и назив одређеног састојка или састојака, у складу са посебним прописом.

Коришћење назива хране прописаног у земљи порекла

Члан 18.

Назив хране под којим се храна производи и ставља у промет у земљи порекла може да се користи и приликом стављања у промет те хране на територији Републике Србије.

У случају из става 1. овог члана, када се применом одредби овог правилника не може на одговарајући начин идентификовати храна да би је крајњи потрошач у Републици Србији могао разликовати од друге хране са којом би се могла заменити, назив под којим се та храна ставља у промет морају да прате и други описни подаци и/или знакови, под условом да се налазе у непосредној близини назива.

Изузетно од ст. 1. и 2. овог члана, назив хране под којим се храна производи и ставља у промет у земљи порекла не може да се користи у Републици Србији у случају да се храна на коју се односи тај назив разликује по свом саставу или производњи од хране познате под истим називом у Републици Србији, под условом да се применом одредби ст. 1. и 2. овог члана не може та храна идентификовати.

б) Списак састојака

Појам састојка

Члан 19.

Састојак је свака супстанца, укључујући адитиве и ензиме, која се користи у производњи или припреми хране, а присутна је у готовом производу, чак и у промењеном облику.

У случају када један од састојака садржи два или више састојака, тада се ти састојци сматрају састојцима те хране.

Састојцима из става 1. овог члана се не сматрају:

1) компоненте састојка хране које су привремено издвојене током процеса производње хране, а после тога су поново враћене у састојак хране у оној количини која одговара њиховом изворном делу;

2) адитиви и ензими који су у храни присутни зато што су присутни и у једном или више састојака те хране, под условом да у готовом производу немају никакву технолошку функцију;

3) адитиви и ензими који се употребљавају као помоћна средства у процесу производње хране;

4) супстанце које се употребљавају само у потребним одговарајућим количинама, као што су, растварачи, разређивачи или носачи за адитиве, ензиме или ароме;

5) супстанце које нису адитиви али се употребљавају на исти начин и у исте сврхе као помоћне супстанце у процесу производње хране и присутне су у готовом производу, чак и у промењеном облику.

Редослед састојака у списку састојака

Члан 20.

На декларацији, испред списка састојака, мора да је наведена ознака: „састојци”.

У списку састојка хране морају да буду наведени сви састојци хране, према опадајућем редоследу, а на основу масе тих састојака која је утврђена у време њихове употребе при производњи хране.

Изузетно од одредбе става 2. овог члана, у списку састојака:

1) додата вода и испарљиве супстанце морају да се наведу према редоследу њихове масе у готовом производу. Количина воде додате као састојак хране, мора да се рачуна као разлика укупне количине готовог производа и укупне количине других употребљених састојака;

2) састојци који се користе у концентрованом или дехидрованом облику, те се реконституишу током процеса производње (у даљем тексту: реконституисани састојци), могу да се наведу према редоследу њихове масе пре концентрисања или дехидратације;

3) у случају концентрисане или дехидроване хране која се приликом припреме за употребу реконституише, састојци се могу наводити према редоследу њиховог удела у реконституисаном производу, под условом да списак састојака садржи ознаку: „састојци реконституисаног производа” или ознаком: „састојци хране припремљене за употребу”;

4) у случају када се воће, поврће или печурке употребљавају као мешавина састојака хране у којој ни једно поједино воће, поврће или печурке битно не преовлађује (обзиром на укупну масу), а који се користе у уделима који би могли да варирају, могу да се у списку састојака групишу заједно под ознаком: „воће”, „поврће” или „печурке”. Иза те ознаке треба да се дода: „у променљивим уделима” или „у променљивим количинама”, после чега се наводи списак присутног воћа, поврћа или печурки, у складу са ставом 1. овог члана, а према укупној маси присутног воћа, поврћа или печурки;

5) у случају мешавине зачина или зачинског биља у којој ни један поједини зачин или зачинска биљка битно не преовлађује (обзиром на укупну масу), ти састојци могу да се наведу другачије под условом да списак састојака садржи ознаку: „у променљивим уделима” или ознаку: „у променљивим количинама”;

6) састојци чији је удео у готовом производу мањи од 2% могу да буду наведени другим редоследом, и то после списка осталих састојака;

7) ако се састојци који су слични или међусобно заменљиви користе у производњи или у припреми хране, а да се при томе не мења састав, природа или вредност хране и ако је њихов удео у готовом производу мањи од 2%, ти састојци у списку састојака могу да се наведу под ознаком: „садржи....и/или...”, када је најмање један од два састојка присутан у готовом производу, осим у случају адитива и састојака из Прилога 1. овог правилника.

Изузетно од става 3. тачка 1) овог члана, додата воде не треба да се наводи у списку састојака у следећим случајевима:

1) ако количина додате воде не прелази 5% од укупне масе готовог производа;

2) ако се вода користи током процеса производње за реконституисање састојака који се користе у концентрованом или дехидрисаном облику;

3) код течне средине која се не конзумира, а у којој се храна налази.

Означавање састојака

Члан 21.

Састојци морају да буду означени својим специфичним називом у складу са чланом 17. овог правилника.

Изузетно од става 1. овог члана:

1) састојци који припадају једној од категорија састојака из Прилога 4. - Означавање одређених састојака називом категорије уместо специфичним називом, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део (у даљем тексту: Прилог 4.), а саставни су делови друге хране, могу да буду означени само називом те категорије;

2) састојци хране који припадају једној од категорија састојака из Прилога 5. - Категорије састојака који морају да буду означени називом њихове категорије иза кога следи њихов специфичан назив или Е број, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део (у даљем тексту: Прилог 5.), морају да буду означени називом њихове категорије, иза кога следи њихов специфичан назив или Е број. Ако састојак припада у више категорија састојака, треба да се наведе назив категорије која одговара главној технолошкој функцији састојка у храни.

Назив категорије: „скроб” из Прилога 4. овог правилника мора да се допуни навођењем његовог биљног порекла, у случају да тај састојак може да садржи глутен.

Назив категорије: „модификовани скроб” из Прилога 5. овог правилника мора да се допуни навођењем његовог биљног порекла, у случају да тај састојак може да садржи глутен.

Ароме морају да буду означене у складу са чланом 14. овог правилника.

Ако су витамини и минерали додати у храну, потребно је у декларацији да се наведе хемијски извор витамина и минерала у складу са Прилогом 6. - Хемијски извори додатих витамина и минерала чије је навођење обавезно у списку састојака на декларацији хране, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Сложени састојак

Члан 22.

Састојак хране из члана 19. став 2. овог правилника састављен од два или више састојака сматра се сложеним састојком.

Сложени састојак може да буде наведен у списку састојака под својим називом, ако је тај назив утврђен посебним прописом или је уобичајен, према његовој укупној маси, под условом да непосредно иза тога следи списак његових састојака према опадајућем редоследу.

Навођење списка састојака сложеног састојка из става 1. овог члана није обавезно када:

1) је састав сложеног састојка дефинисан посебним прописом и ако је удео сложеног састојка у готовом производу мањи од 2%, осим у случају адитива из члана 19. став 3. тач. 2) и 3) овог правилника;

2) се сложени састојак састоји од мешавине зачина и/или зачинског биља чији је удео у готовом производу мањи од 2%, осим у случају адитива из члана 19. став 3. тач. 2) и 3) овог правилника;

3) је сложени састојак храна за коју у складу са посебним прописима није потребно навођење састојака.

Случајеви у којима није потребно наводити списак састојака

Члан 23.

Списак састојака није потребно наводити код следеће хране:

1) свежег воћа и поврћа, укључујући кромпир, које није ољуштен, расечен или слично обрађен;

2) газиране воде или воде с додатком CO₂, чији опис наводи да је газирана;

3) сирћета које је произведено искључиво од једне сировине која је наведена у производу, под условом да му није додат ни један други састојак;

4) сира, маслаца, ферментисаног млека и слатке павлаке, под условом да су им додати само млечни састојци, ензими и микробиолошке културе који су неопходни за њихову производњу;

5) хране која садржи само један састојак, када је назив хране идентичан називу састојака, или када назив хране омогућава јасно препознавање природе састојка.

Састојци који могу да изазову
алергије и/или интолеранције

Члан 24.

Изузетно од одредби чл. 21, 22. и 23. овог правилника, сваки састојак употребљен у производњи хране, а који је присутан у готовом производу, чак и у промењеном облику, а наведен је као састојак који може да изазове алергије и/или интолеранције у Прилогу 1. овог правилника или потиче од састојака из Прилога 1. овог правилника, мора да буде јасно наведен у списку састојака складу са чланом 6. овог правилника и читљив у складу са чланом 10. овог правилника.

Називи састојака из Прилога 1. овог правилника, наглашавају се другачијим фонтом, стилем или бојом позадине, тако да се јасно разликују од осталих састојака са списка састојака.

Навођење састојака у складу са ставом 1. овог члана није потребно ако назив хране под којим се храна ставља на тржиште јасно упућује на тај састојак.

Изузетно од члана 19. став 3. тач. 2) до 5) овог правилника, свака супстанца употребљена у производњи хране, која је присутна у готовом производу чак и у промењеном облику, а потиче од састојака из Прилога 1. овог правилника, сматра се састојком и мора да буде наведена уз јасан навод назива састојка од кога потиче.

Навођење списка састојака
код пића која садрже више од 1,2 % vol алкохола

Члан 25.

Код пића која садрже више од 1,2 % vol алкохола није потребно наводити списак састојака.

Изузетно од става 1. овог члана, ако пиће садрже састојке из Прилога 1. овог правилника, у декларацији морају да се наведу ти састојци тако што се испред назива таквог састојка наводи реч: „садржи”.

в) Количина одређених састојака
или категорије састојака

Навођење количине састојака

Члан 26.

Навођење количине одређених састојака (у даљем тексту: количина састојака) или категорије састојака мора да се врши у случајевима када се тај састојак или категорија састојака:

1) наводи у називу хране под којим се та храна ставља у промет или ако такав назив хране крајњег потрошача наводи на тај састојак, или

- 2) наглашава речима, сликама или цртежима, или
- 3) сматра битним за особине хране и њено разликовање од друге хране са којом би могла да се замени због свог назива или изгледа.

Изражавање количина састојака

Члан 27.

Количина састојка или категорије састојака из члана 26. овог правилника мора да буде изражена у процентима (%) и мора да одговара количини састојка или категорији састојака употребљеној у производњи или припреми хране.

Процент (%) из става 1. овог члана, може да буде наведен у називу хране, поред назива хране или у списку састојака, заједно са одговарајућим називом састојка или категорије састојака на који се односи.

Члан 28.

Изузетно од члана 27. став 1. овог правилника:

1) количина састојка или категорије састојака, код хране која је при загревању или другој преради изгубила воду, мора да одговара количини састојка или категорије састојака у готовом производу и да буде изражена у процентима (%). У случајевима када количина састојака или категорије састојака изражена као проценат прелази 100%, количина мора да буде изражена као маса састојака или категорије састојака која се користи за производњу 100 g готовог производа;

2) количина испарљивих састојака или категорије састојака мора да одговара количини састојака у готовом производу и да буде изражена у процентима (%);

3) количина реконституисаних састојака, може да се наводи према њиховом масеном уделу који су имали пре коцентрисања и дехидрисања и да буде изражена у процентима (%);

4) количина састојака или категорије састојака код хране која се ставља у промет у коцентрисаном или дехидрисаном облику, а намењена је за отапање или разређивање пре употребе, може да се наведе према њиховом масеном уделу у реконституисаној храни и да буде изражена у процентима (%).

Случајеви у којима није потребно навођење количине састојака

Члан 29.

Навођење количине састојака или категорије састојака није потребно у случају:

1) састојака или категорија састојака чија је нето сува маса означена у складу чланом 30. ст. 3, 4. и 5. овог правилника;

2) састојака или категорија састојака чију је количину потребно означити у складу са посебним прописима;

3) састојака или категорија састојака за које је посебним прописима већ прописана њихова тачна количина у одређеној храни, без обавезе означавања;

4) састојака или категорија састојака које се употребљавају у малим количинама у сврху ароматизовања;

5) састојака или категорија састојака чије навођење у називу хране не утиче на крајњег потрошача при избору хране из разлога што варирање количине састојака не мења основне карактеристике хране, односно по њима се храна не разликује од сличне хране;

6) мешавине воћа, поврћа или печурки, када ни једно воће, поврће или печурке битно не прелазе количину, према масеном уделу, под условом да у списку састојака претходи ознака: „у променљивим количинама”;

7) мешавина зачина или зачинског биља, када ни један зачин или зачинско биље битно не прелази према масеном уделу, под условом да у списку састојака претходи ознака: „у променљивим количинама”;

8) заслађивача, односно заслађивача и шећера, када је уз назив под којом се храна ставља у промет наводи ознака: „са заслађивачем/заслађивачима” или ознака: „са шећером/шећерима и заслађивачем/заслађивачима”;

9) додатих витамина и минерала, ако је то већ наведено у декларацији о хранљивој вредности.

г) Нето количина

Члан 30.

Нето количина је количина пуњења односно количина хране пре паковања изражена бројчаном вредношћу и јединицом физичке величине.

Нето количина упаковане хране мора да буде изражена:

1) у јединицама за течност: литар (l), центилитар (cl) или милилитар (ml) - код течности;

2) у јединицама за масу: (kg) или грам (g) - код других производа.

Изузетно од става 2. овог члана количина пуњења упаковане хране може да буде изражена на други начин, у складу са посебним прописима.

Када се у складу са захтевима посебних прописа наводи стварна, минимална или просечна количина, наведена количина сматра се нето количином у смислу примене овог правилника.

Количине паковања одређене хране, класификоване по количини у категорије, може се другачије означавати у складу са посебним прописима.

Код збирног паковања мора да буде означена нето количина појединачног паковања и укупан број појединачних паковања у збирном паковању. Навођење тих података није обавезно када се укупан број појединачних паковања претходно упаковане хране може јасно да види и преброји споља и када се најмање једна ознака количине паковања коју садржи сваки појединачни пакет пре паковања, може јасно да види споља.

Количина паковања код збирног паковања које се не продаје појединачно, мора да буде означена укупном количином паковања и укупним бројем појединачних паковања. Навођење укупног броја појединачних паковања није обавезно за одређену храну, ако је то прописано посебним прописима.

Када се чврста храна налази у течном раствору, мора да се означи и количина оцеђене масе. Течни раствор подразумева воду, водени раствор соли, расо, водени раствор прехранбених киселина, сирће, водени раствор шећера, водени раствор других заслађених ствари, воћне сокове или сокове од поврћа у случају воћа или поврћа, а који могу да буду у смешама, замрзнути или брзо замрзнути, под условом да су додаток основним елементима припремљење масе и да због тога нису одлучујући при куповини.

Нето количина не мора да се наводи код хране:

1) која се уобичајено ставља у промет по броју, под условом да број комада може јасно да се види, преброји споља или је број комада наведен на декларацији;

2) која знатно губи на запремини или маси и продаје се по броју или мери у присутности крајњег потрошача;

3) чија је количина паковања мања од 5 g или 5 ml, осим код зачинског биља.

д) Рок трајања

Појам

Члан 31.

Рок трајања хране је датум до којег храна задржава своја карактеристична својства при одговарајућем чувању и складиштењу.

Означавање рока трајања

Члан 32.

Рок трајања означава се речима:

1) „најбоље употребити до... ” - када датум укључује ознаку дана;

2) „најбоље употребити до краја” - у осталим случајевима.

После речи из става 1. овог члана треба да се наведе датум или податак о томе где се датум налази на амбалажи.

Поред података из ст. 1. и 2. овог члана по потреби се наводе и подаци о условима чувања хране, како би храна задржала своје особине, као и рок трајања хране после отварања паковања.

Храна може бити у промету до датума наведеног после речи: „најбоље употребити до” или после речи: „најбоље употребити до краја”.

Члан 33.

Ознака датума треба да садржи дан, месец и годину у некодираном хронолошком облику (xx дан, xx месец, xx или xxxx година).

За храну која је употребљива:

1) највише три месеца - довољна је ознака дана и месеца;

2) више од три месеца, али не више од 18 месеци - довољна је ознака месеца и године;

3) више од 18 месеци - довољна је ознака године.

Случајеви у којима није потребно навођење рока трајања

Члан 34.

Навођење рока трајања није потребно код:

1) свежег воћа и поврћа, укључујући кромпир, које није ољуштен, нарезан или слично обрађен, осим семена са клицама или сличних природних производа као што су клице махунарке;

2) вина, ликерских вина, пенушавих, ароматизованих вина, као и сличних производа добијених од разних врста воћа осим грозђа и пића обухваћених царинским тарифним број 2206 00, у складу са посебним актом којим се уређују номенклатуре царинске тарифе, а која се добијају из грозђа или грозђане шире;

3) пића која садрже 10 и више % vol алкохола;

4) пекарских производа и колача који се, обзиром на састав и намене, потроше у року од 24 сата од производње;

5) сирћета;

6) кристал шећера;

7) кондиторских производа који готово искључиво садрже ароматизовани и/или обојени шећер;

10) жвакаћих гума.

Рок трајања брзо кварљиве хране са микробиолошког становишта

Члан 35.

Рок трајања хране која је са микробиолошког становишта брзо кварљива и која након краћег временског периода може да представља непосредну опасност за здравље људи мора да буде означен речима: „употребљиво до”.

После речи наведених у ставу 1. овог члана треба да се наведе датум или податак о томе где се датум налази на амбалажи.

Поред података из ст. 1. и 2. овог члана, морају да се наведу и подаци о условима чувања хране којих се треба придржавати.

Ознака датума треба да садржи дан, месец, уз могућност навођења и године, у некодираном хронолошком облику (хх дан, хх месец, хх или хххх година).

Датум замрзавања или датум првог замрзавања за храну из тачке б. Замрзнуто месо, замрзнуте месне прерађевине и замрзнути непрерађени производи рибарства из Прилога 3. овог правилника, означава се на следећи начин:

1) пре датума наводи се ознака: „Замрзнуто... ”;

2) ознака датума треба да садржи дан, месец и годину у некодираном хронолошком облику (хх дан, хх месец, хх или хххх година).

ђ) Упутство за употребу

Члан 36.

Упутство за употребу хране мора да буде наведено на начин којим се обезбеђује одговарајућа и правилна употреба хране.

е) Садржај алкохола

Члан 37.

Садржај алкохола односно стварна алкохолна јачина по запремини мора да буде означена код свих пића која садрже више од 1,2% vol алкохола. За вино од свежег грозђа, укључујући појачана вина, ширу од грозђа,

вермут и остала вина од свежег грожђа ароматизована биљем или средствима за ароматизацију, примењују се посебни прописи којима се уређује квалитет, декларисање и означавање вина.

Садржај алкохола мора да се мери на температури од 20° С.

Садржај алкохола наводи се бројем са највише једним децималним местом.

Иза бројчаног податка о садржају алкохола следи ознака: „% vol”, а пре те ознаке може да стоји реч: „алкохол” или скраћеница: „алк.”.

За декларисање садржаја алкохола по запремини изражене у апсолутној вредности, дозвољена су следећа позитивна и негативна одступања:

1) $\pm 0,5\%$ vol - за пива чији садржај алкохола не прелази 5,5% vol и пића произведена од грожђа, која нису газирана, обухваћена царинским тарифним број 2206 00, у складу са посебним актом којим се уређују номенклатуре царинске тарифе;

2) $\pm 1\%$ vol - за пива чији садржај алкохола прелази 5,5% vol, пенушава пића која су обухваћена царинским тарифним број 2206 00, у складу са посебним актом којим се уређују номенклатуре царинске тарифе, а која се добијају од грожђа, остала ферментисана пића од воћа осим грожђа, попут воћних вина и слично, било да су полупенушава или пенушава и пића произведена ферментацијом меда;

3) $\pm 1,5\%$ vol - за пића која садрже мацерате воћа и делова биљака;

4) $\pm 0,3\%$ vol - за остала пића која садрже више од 1,2 % vol алкохола.

Одступања из става 5. овог члана су дозвољена без обзира на прописана одступања код аналитичких метода мерења јачине алкохола.

ж) Серија или лот

Означавање серије

Члан 38.

Храна која се ставља у промет мора да има ознаку припадајуће серије или лота (у даљем тексту: серија).

Серија подразумева групу јединица хране која је прерађена, произведена или пакована у готово једнаким условима.

Серију одређује и означава субјект у пословању са храном који храну производи, односно пакује, односно први пут ставља у промет.

Члан 39.

Ознака серије састоји се од броја серије испред кога стоји слово „L”, а која се ставља на прикладно место, на паковање претходно упаковане хране или на етикети која иде уз њу.

У случају неупаковане хране ознака серије ставља се на посебну амбалажу ако се храна на продајном месту држи у њој или у недостатку адекватне амбалаже на пратећи докуменат.

У случајевима у којима ознака серије може јасно да се разликује од осталих ознака, може да се наведе само број серије.

Случајеви у којима није потребно навођење серије

Члан 40.

Изузетно од одредбе члана 38. став 1. овог правилника, храна која се ставља у промет не мора да има ознаку серије у случају:

1) пољопривредних производа који се продају или испоручују на привремено складиштење, припрему или паковање, који су намењени за даљу прераду и који се сакупљају непосредно на месту припреме и даље прераде;

2) када се храна нуди на продају крајњем потрошачу као неупакована или пакована на захтев потрошача на месту продаје или је препакована за непосредну продају;

3) када је храна упакована у амбалажу или контејнере чија је површина највеће странице мања од 10 cm²;

4) појединачног паковања, ако се ознака серије налази на збирном паковању.

Ознаку серије није потребно наводити у случају хране која је означена роком трајања који садржи дан и месец и годину, у том редоследу.

4. Услови у погледу означавања нутритивне вредности

Члан 41.

Означавања нутритивне вредности хране мора да се врши на одговарајући начин, при чему се енергетска вредност и количина нутријената или њихових компоненти, као и изражавање енергетске вредности врши у складу са овим правилником.

Означавање нутритивне вредности

Члан 42.

Означавање нутритивне вредности врши се навођењем:

1) Енергетске вредности и

- количине протеина, угљених хидрата и масти, или

2) Енергетске вредности и

- количине протеина, угљених хидрата, масти, шећера, засићених масних киселина, влакана и соли, или

3) Енергетске вредности

- количине масти, засићених масних киселина, угљених хидрата, шећера, протеина и соли.

Означавање нутритивне вредности из става 1. тач. 1) и 2) овог члана може да садржи податке о количини једног или више састојака, и то: скроба; полиола; мононезасићених масних киселина; полинезасићених масних киселина; холестерола; минерала и витамина.

У непосредној близини навода о хранљивим вредностима из става 1. тачка 3) овог члана може да се налази изјава у којој се наводи да је садржај соли искључиво последица природно присутног натријума.

Означавање нутритивне вредности из става 1. тачка 3) овог члана може да се допуни навођењем количина једног или више састојака, и то: мононезасићених масти; полинезасићених масти; полиола; скроба; влакана; било ког витамина или минерала датих у Прилогу 7, Део А - Дневни референтни унос витамина и минерала (одрасли), који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део (у даљем тексту: Прилогу 7, Део А), тачка 1. овог правилника, који су присутни у значајним количинама, а како је утврђено у Прилогу 7, Део А, тачка 2. овог правилника.

Кад декларација о нутритивној вредности садржи количине полинезасићених масних киселина, односно мононезасићених масних киселина, односно холестерола, обавезно се наводи и количина засићених масних киселина, иако оне нису поменуте у нутритивној изјави.

Изражавање енергетске вредности

Члан 43.

Енергетска вредност и количина нутријената или њихових компоненти, из члана 42. овог правилника, изражава се на појединачном или збирном паковању у следећим јединицама:

- 1) енергија у кЈ и kcal на 100 g или 100 ml;
- 2) протеини у g на 100 g или 100 ml;
- 3) угљени хидрати у g на 100 g или 100 ml;
- 4) маст у g на 100 g или 100 ml;
- 5) влакна у g на 100 g или 100 ml;
- 6) натријум у g на 100 g или 100 ml;
- 7) холестерол у mg на 100 g или 100 ml;
- 8) витамини и минерали у јединицама наведеним у Прилогу 7,

Део А, тачка 1. овог правилника.

Енергетска вредност и количина нутријената или њихових компоненти, наведених у члану 42. Правилника, може се изразити у порцијама, односно потрошачким јединицама, које се лако распознају од стране потрошача, под условом да је количина порције, односно потрошачке јединице, дата на етикети и да је назначен број порција односно потрошачких јединица, садржан у паковању.

Израчунавање енергетске вредности хране

Члан 44.

Енергетска вредност која се означава на декларацији израчунава се на основу конверзионих фактора датих у Прилогу 8. - Конверзионни фактори, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

III. РЕКЛАМИРАЊЕ ХРАНЕ

Члан 45.

Рекламирање хране, као и презентација хране, нарочито у погледу облика, изгледа или амбалаже, материјала који се користе за паковање, начина на који је дизајнирана, или окружења у ком је изложена, мора да се врши у складу са чланом 4. овог правилника.

IV. ПРЕЛАЗНА И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 46.

Амбалажа оригиналног паковања произведена до дана ступања на снагу овог правилника може да се користи за паковање хране најкасније 18 месеци од дана ступања на снагу овог правилника, а храна упакована у такву амбалажу може да се налази у промету до истека рока трајања.

Члан 47.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о декларисању и означавању упакованих намирница („Службени лист СЦГ”, бр. 4/04, 12/04 и 48/04), осим одредбе члана 30. тог правилника.

Члан 48.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, осим одредаба члана 5, члана 8. став 1. тачка 12), чл. 10. и 24. овог правилника, које се примењују од 1. јануара 2014. године, као и одредаба члана 16. став 5, члана 20. став 3. тачка 7) и члана 25. став 2. овог правилника, у делу који се односи на навођење података о састојцима који могу да изазову алергије и/или интолеранције, које се примењују од 1. јануара 2014. године.

Број: 110-00-112/2013-09
У Београду, 23. септембра 2013. године

МИНИСТАР

Проф. др Драган Гламочић

**САСТОЈЦИ КОЈИ МОГУ ДА ИЗАЗОВУ АЛЕРГИЈЕ
И/ИЛИ ИНТОЛЕРАНЦИЈЕ**

Састојци који могу да изазову алергије и/или интолеранције су:

- 1) Житарице која садрже глутен: пшеница, раж, јечам, овас, спелт, камут и варијетети добијени њиховим укрштањем и њихови производи, осим:
  - (1) глукозног сирупа на бази пшенице, укључујући и декстрозу⁽⁶⁾,
  - (2) малтодекстрина на бази пшенице⁽⁶⁾,
  - (3) глукозних сирупа на бази јечма,
  - (4) житних дестилата или етил алкохола пољопривредног порекла за производњу јаких алкохолних пића добијених из жита;
- 2) Љускарџи (ракови) и производи од љускара;
- 3) Шкољкаши и остали мекушци и њихови производи;
- 4) Јаја и производи од јаја;
- 5) Производи рибарства осим:
  - (1) осим рибљеиегжелатин акоји се користи као носач за витамине и каротеноидне приправке,
  - (2) рибљег желатина или желатина из рибљех мехура (Isinglass) за бистрење пива и вина;
- 6) Кикирики и производи од кикирикија;
- 7) Соја и производи од соје, осим:
  - (1) потпуно рафинисаног сојиног уља и масти⁽⁶⁾,
  - (2) природнд смесе токоферолима (Е 306), природног D-алфа токоферола, D-алфа токоферола ацетата, D-алфа токоферолсукцината пореклом из соје,
  - (3) издвојеног фитостерола и фитостерола естри из уља соје,
  - (4) биљног станола естара произведеног из стерола уља соје.
- 8) Лупина и производи од лупине;
- 9) Млеко и производи од млека укључујући и лактозу, осим:
  - (1) сурутка која се користи за производњу дестилита или етил алкохола пољопривредног порекла за јака алкохолна и алкохолна пића;
  - (2) лактитола;
- 10) Језграсто воће: бадем (*Amygdalus communis* L.), лешник (*Corylus avellana*), орах (*Juglans regia*), индијски орах (*Anacardium occidentale*), пекан орах (*Carya illinoiesis*), бразилски орах (*Bertholettia excelsa*), пистаћ (*Pistacia vera*), макадамиа орах и Queensland орах (*Maccadamia ternifolia*) и њихови производи, осим:
  - (1) језграстих плодова који се користе за производњу дестилата или етил алкохола пољопривредног порекла за јака алкохолна и алкохолна пића;
- 11) Целер и производи од целера;
- 12) Слацица и производи од слацице;
- 13) Семе сусама и производи од сусама;

14) Сумпор-диоксид и сулфити у концентрацијама већим од 10 mg/kg или 10 mg/l изражено као SO₂, који се израчунава за производе који су спремни за потрошњу или који су поново произведени у складу са упутством произвођача.

Алергија или преосетљивост на храну је реакција организма на неки од састојака хране, сматрајући га страном супстанцом (антигеном) са реакцијом организма на промену имунолошког одговора.

Алергија није организму страна супстанца (антиген) који може да проузрокује алергијску реакцију.

Интолеранција или неподношљивост неке хране и/или њених састојака проузрокована природним или стеченим недостацима у ензимском и имунолошком систему за варење хране.

⁽⁶⁾ И његови производи, у случају да процес ком су се подвргли неће повисити ниво алергије процењене од стране EFSA-е за одговарајући производ од кога потичу.

ДЕФИНИЦИЈА ВИСИНЕ СЛОВА

ВИСИНА СЛОВА

Легенда

1	Горња линија слова
2	Висина великих слова
3	Средња линија
4	Основна линија текста
5	Доња линија слова
6	Висина малих слова
7	Величина слова

**ХРАНА ЧИЈА ОЗНАКА МОРА ДА УКЉУЧИ ЈЕДАН ИЛИ ВИШЕ
ДОДАТНИХ ПОДАТАКА**

ВРСТА ИЛИ КАТЕГОРИЈА ХРАНЕ	ДОДАТНИ ПОДАЦИ
1. Прехрамбени производи паковани у одређеним гасовима	
1.1. Прехрамбени производи чији је рок трајања продужен уз помоћ гасова за паковање који су дефинисани прописом којим се уређује употреба прехрамбених адитива .	„паковано у заштитној атмосфери”
2. Прехрамбени производи који садрже заслађиваче	
2.1. Прехрамбени производи који садрже заслађивач или заслађиваче који су у складу са важећим прописом којим се уређује употреба прехрамбених адитива.	„са заслађивачем/заслађивачима”, ова изјава допуњује назив хране.
2.2. Прехрамбени производи који садрже и додати шећер или шећере и заслађивач или заслађиваче који су у складу са прописом којим се уређује употреба прехрамбених адитива.	„са шећером/шећерима и заслађивачем /заслађивачима” ова се изјава додаје називу хране.
2.3. Прехрамбени производи који садрже аспартам/аспартам-ацесулфам, у складу са прописом којим се уређује употреба прехрамбених адитива.	„садржи аспартам (извор фенилаланина)”појављује се на етикети у случајевима када су аспартам / аспартам-ацесулфам со наведени у списку састојака само Е бројем. „садржи извор фенилаланина” појављује се на етикети у случајевима када је аспартам/аспартам-ацесулфам со наведена у списку састојака својим специфичним називом.
2.4. Прехрамбени производи који садрже више од 10% додатих полиола са позитивне листе адитива, у складу са прописом којим се уређује употреба прехрамбених адитива.	„прекомерна употреба може да изазове лаксативни ефека”.
3. Прехрамбени производи који садрже глицирзинску киселину или њену амонијумову со	
3.1. Кондиторски производи или пића која садрже глицирзинску киселину или њену амонијумову со услед додавања супстанце/супстанци као такве или сладића (слатког корена) <i>Glycyrrhiza glabra</i> , у концентрацијама од 100 mg/kg или 10 mg/l или вишим.	„садржи сладић” додаје се одмах иза списка састојака, осим ако је израз „сладић“ већ укључен у списак састојака или у назив хране. У одсуству списка састојака, ова напомена се наводи након назива хране.
3.2. Кондиторски производи који	„садржи сладић – особе са повишеним

<p>садрже глициризинску киселину или њену амонијумову со услед додавања супстанце/супстанци као таквих или сладића <i>Glycyrrhiza glabra</i>, у концентрацијама од 4 g/kg или вишим.</p>	<p>крвним притиском требало би да избегавају прекомерну употребу” додаје се одмах иза списка састојака. У одсуству списка састојака, та напомена допуњује назив хране.</p>
<p>3.3. Пића која садрже глициризинску киселину или њену амонијумову со услед додавања супстанце/супстанци као таквих или сладића <i>Glycyrrhiza glabra</i> у концентрацијама од 50 mg/l или вишим, или од 300 mg/l или вишим у случају пића са садржајем алкохола 1,2 % vol и више (¹).</p>	<p>„садржи сладић - особе са повишеним крвним притиском требало би да избегавају прекомерну употребу” додаје се одмах иза списка састојака. У одсуству списка састојака, та напомена допуњује назив хране.</p>
<p>4. Пића са високим садржајем кофеина или храна са додатком кофеина</p>	
<p>4.1. Пића, осим пића на бази кафе, чаја или екстракта кафе или чаја чији назив садржи израз „кафа“ или „чај“, која су: - намењена употреби без промене и садрже кофеин, из било ког извора, у количини већој од 150 mg/l, или, — у концентрованом или дехидрираном облику која након реконституције садрже кофеин, из било ког извора, у количини већој од 150 mg/l.</p>	<p>Изјава „Висок садржај кофеина. Не препоручује се деци, трудницама или дојиљама” треба да стоји у истом видном пољу као и назив пића, након чега се у складу са чланом 10. овог правилника наводи садржај кофеина изражен у mg на 100 ml.</p>
<p>4.2. Прехрамбени производи осим пића, у које се кофеин додаје у физиолошке сврхе.</p>	<p>Изјава „Садржи кофеин. Не препоручује се деци, трудницама или дојиљама” треба да стоји у истом видном пољу као и име хране, након чега се у складу са чланом 10. овог Правилника наводи садржај кофеина изражен у mg на 100 g/ml. У случају додатака храни, садржај кофеина се изражава по порцији која је на декларацији препоручена за дневну потрошњу.</p>
<p>5. Прехрамбени производи којима су додати фитостероли, естри фитостерола, фитостаноли или естри фитостанола</p>	
<p>5.1. Прехрамбени производи или прехрамбени састојци којима су додати фитостероли, естри фитостерола, фитостаноли или естри фитостанола.</p>	<p>1) Изјава „са додатим биљним стеролима” или „са додатим биљним станолима” у истом видном пољу као и назив хране; 2) количина додатих фитостерола, естара фитостерола, фитостанола или естара фитостанола (изражена у % или g слободног биљног стерола/биљног станолоа по 100 g или 100 ml хране) наводи се у склопу списка састојака; 3) наводи се изјава да је храна</p>

	<p>намењена искључиво особама које желе да сниже ниво холестерола у крви;</p> <p>4) наводи се изјава да пацијенти који користе лекове за снижавање холестерола треба да употребљавају производ само уз медицински надзор;</p> <p>5) лако уочљива изјава да храна није прикладна за труднице, дојиље и децу млађу од пет година;</p> <p>6) савет да се храна користи као део балансиране и разноврсне исхране, укључујући редован унос воћа и поврћа ради одржавања нивоа каротеноида;</p> <p>7) у истом видном пољу у ком се наводи изјава из тачке 3) наводи се изјава да треба избегавати употребу више од 3 g дневно додатих биљних стерола/биљних станола;</p> <p>8) дефиниција порције дате хране или прехранбеног састојка (пожељно у g или ml) са количином биљних стерола/биљних станола које свака порција садржи.</p>
<p>6. Замрзнуто месо, замрзнути месне прерађевине и замрзнути непрерађени производи рибарства</p>	
<p>6.1. Замрзнуто месо, замрзнуте месне прерађевине и замрзнути непрерађени производи рибарства.</p>	<p>Наводи се датум замрзавања или датум првог замрзавања у случајевима када је производ био замрзнут више пута, у складу са чланом 35. став 5. овог правилника</p>
<p>(¹Концентрације се односе на производе који су спремни за употребу или реконституисани у складу са упутствима произвођача.</p>	

ПРИЛОГ 4.

ОЗНАЧАВАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ САСТОЈАКА НАЗИВОМ КАТЕГОРИЈЕ
УМЕСТО СПЕЦИФИЧНИМ НАЗИВОМ

ДЕФИНИЦИЈА	НАЗИВ КАТЕГОРИЈЕ
Рафинисана уља, осим маслиновог уља	„Уље” уз навођење, - „биљно” или „животињско” или - навођење одређеног биљног односно животињског порекла. Придев „хидрогенизовано” или „чврсто” наводи се уз ознаку хидрогенизованог уља
Рафинисане масти	„Маст” уз навођење, - „биљно” или „животињско” или - навођење одређеног биљног односно животињског порекла. Придев „ хидрогенизовано” или „чврсто” наводи се уз ознаку хидрогенизованог уља
Мешавина брашна састављена од две или више врста житарица	„Брашно” за које следи попис житарица од којих је брашно произведено, према редоследу масе
Скроб и модификовани скроб (физичким или ензимским методама)	„Скроб”
Све врсте риба, када је риба састојак друге хране и под условом да назив и представљање такве хране не упућује на одређену врсту рибе	„Рибе”
Све врсте сира када је сир или мешавина сирева састојак друге хране, и под условом да назив и представљање такве хране не упућује на одређену врсту сира.	„Сир”
Сви зачини чији удео није већи од 2% масе производа	„Зачин (и)” или „мешавина зачина”
Сво биље и делови биља, чији удео није већи од 2% масе производа.	„Биље” или „мешавине биља”
Све врсте припремљене масе гума која се користе у производњи гумених база за гуме за жвакање.	„Гумена база”
Све врсте уситњених, печених производа од житарица	„Презле”
Све врсте шећера (моно и дисахариди)	„Шећер”
Анхидрована декстроза или монохидратна декстроза	„Декстроза”
Глукозни сируп или анхидровани глукозни сируп	„Глукозни сируп”
Све врсте млечних беланчевина (казеини, казеинати и протеини сурутке) и њихове мешавине	„Млечни протеини” или „млечне беланчевине”

Пресовани, цеђени или рафинисани какао маслац	„Какао маслац”
Све врсте вина дефинисане важећим прописима о вину	„Вино”
Мишићи скелета ⁽¹⁾ од појединих врста животиња сисара и птица, које се намењене исхрани људи, са природно укљученим и пријањајућим ткивом, при чему укупна количина масног и везивног ткива није већа од вредности назначене у прилогу и у којима месо представља састојак друге хране. Из ове дефиниције искључени су производи који су дефинисани изразом „механички сепарисано месо” МСМ.	„... месо” и назив(и) ⁽²⁾ животињске врсте од које потиче

Дозвољена количина масног и везивног ткива за састојке који се означавају називом „месо“		
Врста	Маст (%)	Везивно ткиво (%) ⁽³⁾
Сисари (осим меса лагоморфа и меса свиња) и мешавина осталих врста у којој превладавају сисари	25	25
Месо свиња	30	25
Месо птица и лагоморфа	15	10

Ако се пређе највећа наведена количина, али су задовољени критеријуми дефиниције „меса” тада се количина „...меса” мора да пропорционално смањи те се у списку састојака осим израза „... месо” мора да наведе и присуство масног и/или везивног ткива.

(1) Дијафрагма и мишићи масетера су део мишића скелета, док срце, језик, мишићи главе (осим масетера), мишићи шаке (карпуса), стопала (тарзуса) и репа то нису.

(2) За означавање на енглеском, ова ознака може да буде замењена генеричким називом састојака за дату врсту животиња.

(3) Количина везивног ткива рачуна се на основу односа између количине колагена и мишићних беланчевина. За количину колагена узима се количина хидроксипролина помножена фактором 8.

**КАТЕГОРИЈЕ САСТОЈАКА КОЈИ МОРАЈУ ДА БУДУ ОЗНАЧЕНИ
НАЗИВОМ ЊИХОВЕ КАТЕГОРИЈЕ ИЗА КОГА СЛЕДИ ЊИХОВ
СПЕЦИФИЧАН НАЗИВ ИЛИ Е БРОЈ**

1. Боја
2. Конзерванс
3. Антиоксиданс
4. Емулгатор
5. Згушњивач
6. Средство за желирање
7. Стабилизатор
8. Појачивач ароме
9. Киселина
10. Регулатор киселости
11. Средство против згрудвавања
12. Модификовани скроб ⁽⁴⁾
13. Заслађивач
14. Средство за дизање теста
15. Средство против стварања пене
16. Средство за глазирање
17. Емулгујуће соли ⁽⁵⁾
18. Средство за третирање брашна
19. Учвршћивач
20. Хумектант
21. Средство за повећање запремине
22. Пропелент

---

(4) Специфичан назив или Е број не треба да буде наведен.

(5) Само код прерађених сирева и производа од прерађених сирева.

**ХЕМИЈСКИ ИЗВОРИ ДОДАТИХ ВИТАМИНА И МИНЕРАЛА
ЧИЈЕ ЈЕ НАВОЂЕЊЕ ОБАВЕЗНО У СПИСКУ САСТОЈАКА
НА ДЕКЛАРАЦИЈИ ХРАНЕ**

1. Витамини

ВИТАМИН А

Ретинол
Ретинил-ацетат
Ретинил-палмитат
Бета-каротен

ВИТАМИН Д

Холекалциферол
Ергокалциферол

ВИТАМИН Е

D- α -токоферол
DL- α -токоферол
D- α -токоферил-ацетат
DL- α -токоферил-ацетат
D- α -токоферил-хидроген-сукцинат

ВИТАМИН К

Филохинон (фитоменадион)
Менахинон

ВИТАМИН Б₁

Тиамин-хидрохлорид
Тиамин-мононитрат

ВИТАМИН Б₂

Рибофлавин
Натријум-рибофлавин-5'-фосфат

НИАЦИН

Никотинска киселина
Никотинамид

ПАНТОТЕНСКА КИСЕЛИНА

Калцијум-D-пантотенат
Натријум-D-пантотенат
Декспантенол (D-пантенол)

ВИТАМИН Б₆

Пиридоксин-хидрохлорид
 Пиридоксин-5'-фосфат
 Пиридоксин-дипалмитат

ФОЛНА КИСЕЛИНА

Птероилмоноглутаминска киселина
 Калцијум-L-метилфолат

ВИТАМИН Б₁₂

Цијанокобаламин
 Хидрококобаламин

БИОТИН

D-биотин

ВИТАМИН Ц

L-аскорбинска киселина
 Натријум-L-аскорбат
 Калцијум-L-аскорбат
 Калијум-L-аскорбат
 L-аскорбил-6-палмитат

2. Минерали

Калцијум-карбонат
 Калцијум-хлорид
 Калцијум-цитрат-малат
 Калцијумове соли лимунске киселине
 Калцијум-глуколат
 Калцијум-глицерофосфат
 Калцијум-лактат
 Калцијумове соли ортофосфорне киселине
 Калцијум-хидроксид
 Калцијум-малат
 Калцијум-оксид
 Калцијум-сулфат
 Магнезијум-ацетат
 Магнезијум-карбонат
 Магнезијум-хлорид
 Магнезијумове соли лимунске киселине
 Магнезијум-глуколат
 Магнезијум-глицерофосфат
 Магнезијумове соли ортофосфорне киселине
 Магнезијум-лактат
 Магнезијум-хидроксид
 Магнезијум-оксид
 Магнезијум-калијум-цитрат
 Магнезијум-сулфат
 Гвожђе(II)-бисглицинат
 Гвожђе(II)-карбонат

Гвожђе(II)-цитрат
Гвожђе(III)-амонијум-цитрат
Гвожђе(II)-глюконат
Гвожђе(II)-фумарат
Гвожђе(III)-натријум-дифосфат
Гвожђе(II)-лактат
Гвожђе(II)-сулфат
Гвожђе(II)-амонијумфосфат
Гвожђе(III)-натријум EDTA
Гвожђе(III)-дифосфат [гвожђе(III)-пирофосфат]
Гвожђе(III)-сахарат
Елементарно гвожђе (карбонилно, електролитичко или редуковано водоником)
Бакар(II)-карбонат
Бакар(II)-цитрат
Бакар(II)-глюконат
Бакар(II)-сулфат
Бакар-лизин-комплекс
Натријум-јодид
Натријум-јодат
Калијум-јодид
Калијум-јодат
Цинк-ацетат
Цинк-бисглицинат
Цинк-хлорид
Цинк-цитрат
Цинк-глюконат
Цинк-лактат
Цинк-оксид
Цинк-карбонат
Цинк-сулфат
Манган(II)-карбонат
Манган(II)-хлорид
Манган(II)-цитрат
Манган(II)-глюконат
Манган(II)-глицерофосфат
Манган(II)-сулфат
Натријум-бикарбонат
Натријум-карбонат
Натријум-цитрат
Натријум-глюконат
Натријум-лактат
Натријум-хидроксид
Натријумове соли ортофосфорне кис.
Селеном обогаћени квасац
Натријум-селенат
Натријум-хидрогенселенит
Натријум-селенит
Натријум-флуорид
Калијум-флуорид
Калијум-бикарбонат
Калијум-карбонат
Калијум-хлорид

Калијум-цитрат
Калијум-глюконат
Калијум-глицерофосфат
Калијум-лактат
Калијум-хидроксид
Калијумове соли ортофосфорне кис.
Хром(III)-хлорид и његов хексахидрат
Хром(III)-сулфат и његов хексахидрат
Хром-пиколинат
Амонијум-молибдат [молибден(VI)]
Натријум-молибдат [молибден(VI)]
Борна киселина
Натријум-тетраборат

РЕФЕРЕНТНИ УНОСИ

**ДЕО А - ДНЕВНИ РЕФЕРЕНТНИ УНОС ВИТАМИНА И МИНЕРАЛА
(ОДРАСЛИ)**

1. Витамини и минерали који се могу навести и њихове нутритивне референтне вредности (NRV).

Витамин А (µg)	800	Хлориди (mg)	800
Витамин D (µg)	5	Калцијум (mg)	800
Витамин Е (mg)	12	Фосфор (mg)	700
Витамин К (µg)	75	Магнезијум (mg)	375
Витамин С (mg)	80	Гвожђе (mg)	14
Тиамин (mg)	1,1	Цинк (mg)	10
Рибофлавин (mg)	1,4	Бакар (mg)	1
Ниацин (mg)	16	Манган (mg)	2
Витамин В6 (mg)	1,4	Флуорид (mg)	3,5
Фолна киселина (µg)	200	Селен (µg)	55
Витамин В12 (µg)	2,5	Хром (µg)	40
Биотин (µg)	50	Молибден (µg)	50
Пантотенска киселина (mg)	6	Јод (µg)	150
Калијум (mg)	2 000		

2. Значајна количина витамина и минерала.

При одређивању значајне количине, у обзир треба узети следеће вредности:

- 15% од нутритивне референтне вредности из тачке 1) на 100 g или 100 ml у случају производа који нису пића;
- 7,5 % од нутритивне референтне вредности из тачке 1) на 100 ml у случају пића; или
- 15% од нутритивне референтне вредности из тачке 1) по порцији, ако паковање садржи само једну порцију.

**ДЕО Б - РЕФЕРЕНТНИ УНОС ЕНЕРГИЈЕ И ОДАБРАНИХ
ХРАНЉИВИХ САСТОЈАКА КОЈИ НИСУ ВИТАМИНИ И
МИНЕРАЛИ (ОДРАСЛИ)**

Енергетска вредност и хранљиви састојак	Референтни унос
Енергетска вредност	8400 kJ/2000 kcal
Укупне масти	70 g
Засићене масти	20 g
Угљени хидрати	260 g
Шећери	90 g
Беланчевине	50 g
Со	6 g

ПРИЛОГ 8.

КОНВЕРЗИОНИ ФАКТОРИ

Енергетска вредност која се наводи, израчунава се уз помоћ следећих конверзионих фактора:

угљени хидрати (осим полиола)	17 kJ/g	4 kcal/g
полиоли	10 kJ/g	2,4 kcal/g
беланчевине	17 kJ/g	4 kcal/g
масти	37 kJ/g	9 kcal/g
салатрими	25 kJ/g	6 kcal/g
алкохол (етанол)	29 kJ/g	7 kcal/g
органске киселине	13 kJ/g	3 kcal/g
vlakна	8 kJ/g	2 kcal/g
еритритол	0 kJ/g	0 kcal/g